

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - 8 fillér.

Telefon szám 6.

HATÁRŐR

UJVIDÉK,
1907. jun. 28, péntek.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Nyírjuk le a copfot.

Alig van a polgárosult emberiségnek még egy olyan intézménye, amely annyira ragaszkodnék a hagyományokhoz és az elmúlt idők sallangjaihoz, mint ami hadseregünk.

Szép, okos és hasznos dolog ez a ragaszkodás akkor, ha célszerűsége alapul s ilyenkor nemcsak továbbra is fenntartandó, hanem azonkívül még éppen arra kell törekednünk, hogy ezt a szép, okos és hasznos magatartást megerősítsük és mentül hatásosabbá fejlesszük.

Ha azonban csak azért ragaszkodunk valamihez, mert az így volt ez-élt is, talán emberemlékezet óta, de egyéb azután semmi sem szól mellette, hacsaknem az üres hivalkodás, akkor ezzel a ragaszkodással szakítanunk kell. Szakítanunk kell mentül előbb, hogy annál kevésbbé lehessen ártalmára a XX. század lázasan tökéletesedő társadalmának.

Mint mondánk, ilyen hiábavaló ragaszkodás számos üres hagyományhoz és cifrázkodáshoz, bőven burjánzik ami hadseregünkben. Sőt itt annyira nevezetessé vált már, hogy az idők folyamán egy külön fogalom is alakult ki a helyes megjelölésére. Ez a nagyon találó fogalom: a copf.

Van-e aki ezt a nevet nem ismeri? S van-e, aki hallván ezt a rövid, de sokatmondó kifejezést, azonnal nem ami parádés hadseregünkre gondolna? Nincs talán egy sem.

S ez nagyon természetes is.
Mert alig múlik el hazánkban egy

nap, hogy annak folyamán hazánk valamely részében ami hadseregünknél akár ökölnyi kis valamely csapatja olyanféle eseményt ne rendezne, amely minden szónál és írásnál hangosabban hirdeti, hogy még mindég hű talaja mindenfajta, muzeumba való régiségnek és ma már semmitmondó, sőt veszedelmes szokásoknak. Vagyis röviden: a copfnak.

Pár nap előtt éppen nálunk, Ujvidéken volt alkalmunk sajnos tapasztalni, hogy mennyire dúsan virágzik ez a copf hadseregünknél olyan rétegeiben is, akik nem csatárok, hanem — kürtösök.

Mert, hogy — ami hadseregünknél szabályai szerint — a katona akár van szolgálatban, akár nincs, akkor, mihelyst nyilvánosan jár-ke, oldalfegyverével tartozik megjelenni, az szintén ilyen copf. Még ha járatlan utakon, emberektől nem lakott területeken történik ez a nyilvános járás-keles, hát jó. Ilyenkor ellátja magát védőeszközökkel az egyszerű polgárember is. Miért ne kötné hát fel a kardját, vagy egyéb más oldalfegyverét a katona?

Azonban ami katonáinknak akkor is fel kell magukat ekként fegyverezni, ha kávéházba, étterembe, bálba, látogatóba, vagy sétára mennek, tehát olyan helyekre, ahol a személy- és vagyonbiztonság éppenséggel nem kívánja meg, hogy emberölésre szánt eszközökkel felfegyverkezve jelenjenek meg az emberek.

Ellenben ha ilyen hareszerű állapotban kell mégis megjelenniük katonáinknak a felsorolt alkalmakkor is,

nagyon gyakori, hogy éppen ők válnak veszélyesekké a személy- és közbiztonságra.

Mert az esetek egész halmaza bizonyítja, hogy elég egy görbe tekintet s pár pohár szeszes ital s a katonáktól látogatott helyek olyan csatáknak válnak színterévé, aminőkkel híres háborukból is csak képeken találkozunk.

Ha annak a szerencsétlen zászlóalj-kürtösnek, aki a napokban Ritteréket a kardjával lemészárolta, nincs nála az oldalfegyvere, valószínűleg ennek a szomorú esetnek is más kimenetele lett volna.

Amint tehát éppen ez a mi esetünk is bizonyítja, nemcsak a polgári társadalom személy- és vagyonbiztonságára, hanem maguknak katonáinknak életére, becületére és szabadságára is kegyetlenül veszedelmes az, amikor a katonai szolgálathoz nem tartozó életviszonyokban is katonásan, felfegyverkezve kell megjelenniük.

Ilyen körülmények között pedig pusztán üres hivalkodásból fenntartani efféle veszedelmes régi szokást, igazán sok a hagyományokhoz való ragaszkodásból.

Valóban itt volna hát már az ideje, hogy végre valahára erélyes mozgalmat indítana meg legalább a polgári társadalom a katonáknak szolgáltonkívüli fegyverhordozása ellen, mert egyedül csak így remélhetjük, hogy a katonák dolgainak főintézőiben némi modern gondolkodás talál helyet, amely egy hirtelen vágással lenyírja fejükől azt a gyűlöletes s annyi sok bajnak állandó kútforrásává lett — nagy copfot.

Kolozsi Mihály levele.

— A Határőr eredeti tárcája. —
Irtta: Szász József.

Elköltöztek már messze délre a madarak. A fákról is lehullottak az elsárgult levelek. Itt-ott szomorkodik csak egynehány az ágakon s ezeket lassan zörögtefi az északi szellő. Vége az ősznek: itt van a tél.

Nem tiszta hóköpenybe köszöntött be, hanem lucskosan, sárosan. Egy álló hét óta szakadatlan esik az eső s Isten a megmondhatója, hogy még mindig esik, hisz olyan sötét felhők ülnek az égen, mint a gyűlölet.

Mit csinál ilyen időben a katona? Talán unatkozik? Talán az eső halk suhogását hallgatva, bodor füstöt ereget pipájából, miközben kibámul a kaszánya ablakán a nagy végtelenségbe s elábrándozik, hogy mit csinálhatnak mostan otthon szép Magyarországon jó apja, édes anyja, hű szeretője.

Nem unatkozik. Nem is ábrándozik. De még csak nem is pipázik. Szeretne ugyan unatkozni is, ábrándozni is, meg pipázni is: de

nincs hozzá ideje. Kirukkolást parancsolt kapitány ur Komorovcsák.

Mogorván magára szedi köpenyegét, a a köpenyeg fölé borjút, fegyverét a katona. Aztán neki vág esőnek, viharok. Nem kérde: hova, meddig kell gyalogolnia? Ha átázott a ruhája, ha esontjait is átjárta a hideg szél: mindegy már neki, husz kilométerre megy, avagy harmincra.

De az is igaz, hogy hiába kérdené: hová, meddig kell gyalogolnia. Felelet helyett csak gorombaságot kapna őrmester ur Solyomtól. Erre pedig nincsen semmi szüksége.

Kapitány ur Komorovcsák a század előtt lovagol. Sapkája szemére huzva, köpenyegé felgyűrve. Nem néz se jobbra, se balra: egészen magába van mélyedve, úgy látszik gondolkodik. Most eszel ki valami furfangos csatateret.

Igy haladnak keresztül két határon. Mikor a harmadikba érnek s még sem állnak meg: türelmetlenkedni kezdenek a katonák s hangosan találgtják: ugyan hova, meddig mennek még?

A hangos szót meghallja Komorovcsák kapitány. Bevágja szarkantyuját lova oldalába s nagyot ránt a kantárszáron. A ló nagyot horkant s dühösen toporzékolni kezd. Komorovcsák kapitány pedig hátrafordul és mérgesen kiabálni kezd:

— Miféle mars ez? Ki a mellel, fel a fejvel! Ugy mentek, mint a hetvenkét-nyolcvan éves vén tót asszony!

A legények egy szempillantás alatt kihúzzák magukat. Kiigazítják a sorokat is. Olyan egyenes minden sor, mint a lina. Komorovcsák kapitány azonban tovább kiabál:

— Nem jól van! Minden nagyon rossz! Majd kiverem belőletek mindjárt a lustaságot: És harsány hangon kommandirozni kezd: — Vigyázz! Futólépésben indulj!

A század megindul s rohan a lucskos, sáros országuton mind a fergeteg. Lóháton rohan utána Komorovcsák kapitány, kárunkodva, átkozódva. Egyszerre elkiáltja magát: — Állj!

A század meg is áll, csak hogy nem egyszerre csattantak össze a bakkancssarkok.

„Waltham“

A LEGMEGBIZHATÓBB
Z S E B Ó R A
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁT-
SZERÉSZ, VÉSNÖK. Leg-
nagyobb raktár arany

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerészeti, cikkekben legdusabb
obinál ezüst raktár.

Béccsel soha!

Kraszojevics György beszéde.

Az ujvidéki barátkozás eredménye.

Az immár végtelenségig elnyuló és a képviselőház türelmét tulságos próbára tevő horvát obstrukcióban hétfőn *Kraszojevics György dr.*, a szerb radikálpárt érdemes elnöke is részt vett, de nem úgy, hogy felszólalásával a vitát nyújtsa. Hanem szándékosan szólalt fel, hogy az alig 15 percig tartó beszédében *tüntetően kifejezést adjon azoknak az érzelmeknek*, amelyeknek alapján az Ujvidékről kiindult magyar-szerb barátkozási eszme megszilárdulhatott és amely *ismételt hadüzenet volt a szerbek részéről — Bécs ellen.*

Tomics Jása, a Zasztava szerkesztője, a magyarhoni szerbek vezére mondotta Ujvidék közgyűlési termében a nemzeti ellenállás idején: *„Béccsel sohasem megyünk, a magyarokkal lehetséges“.*

Azóta szállóige lett ebből a mondásból és most *Kraszojevics György dr.* a szerbek nevében a képviselőházban megismételt *Tomics Jása* üzenetét:

Béccsel soha!

Kraszojevics beszédét rendkívül szimpatikusan fogadták.

A szónok, miután a vasuti javaslat ellen néhány szóban kifejté álláspontját, beszédét így fejezte be:

„T. ház! Ha önnhibákon kívül ezen keletlen összeütközésre került a dolog, a mely összeütközést én mélyen fájlam, azért mi még sem votjuk el magunktól a fumei rezolúció alapszövegét és ez az: *a magyar királysággal való közös egyetértő munkálkodás utáni törekvés. Nagy baj lesz, t. Ház, ha a mi vitás kérdéseinket nem fogjuk megoldhaini, hogy azután teljes erőből működünk közre a közgazdasági kérdések megoldására, melyek az én mély meggyőződésem szerint mindaddig nem oldhatók meg, míg a gazdasági s államjogi osztrák járomtói meg nem szabadulnak.*

T. ház és t. képviselő uraim! Én látom hogy nehezünkre esik, hogy mi a jogainkért küzdünk. De én arra kérem önöket, hogy ne feledkezzenek meg egy másik mozzanatról, ne felejtsek el, hogy közös veszélyben önöknek mi ránk szükségük lesz és hogy akkor leszünk abban a helyzetben, hogy nagyobb erővel védelmezzük az önök jogait és a mi jogainkat és az önök existenciáját és a mi existenciánkat, a mennyiben önök velünk szemben előzékenységgel fognak viselkedni és lehetségessé teszik, hogy a mi hazánk a mi

Egyik ebben, másik abban a pillanatban ért össze. Még nagyobb haragra gyullad ezért Komorovcsák kapitány. Ujra futtatni kezdi a legényeket s futtatja őket mindaddig míg őt lova jól össze nem rázza. Ekkor újra rendes lépést vezényel s kiadja a parancsot, hogy énekeljenek.

A legények zihálnak a fáradságtól, ha akarnának se tudnának énekelni. Észreveszi ezt Komorovcsák kapitány. Nem is kíván tőlük már lehetlent. Ugylátszik megbárta már hevességét. Az utszéi csárdához vezet a századát. És ott borral pálinkával megvigasztalja a legényeket.

Ez a dolog már nagyon tetszik a katonának s magukba azt gondolják, hogy ezért már érdemes volt idáig fáradni.

Mikor így bortól, pálinkától megvigasztalódtak, maga köré gyűjti őket Komorovcsák kapitány s megmagyarázza, mi a mai gyakorlatnak a célja. Ilyen rossz időben kell meglepni az ellenséget, mert az ilyenkor nincs elkészülve a támadásra. Jó időben nem nagy dolog a háború sem, azért kell hozzászokni a rossz időhöz a katonának.

Megmagyarázza aztán azt is, ami felett az ut javarészen jó hadvezérhez illően gondolkodott, hogy hogyan kell megtámadni az ellenséget, és hogyan kell tönkretenni az ellenséget. Mert még a meglepett ellenséget sem lehet csak úgy bolondjában megtámadni és ugy rendes szokás szerint agyonlőni vagy agyonütöni.

Ezt magyarázza másfél óra hosszáig a

szellemünkben és a mi nyelvünkön fejlesztessek T. ház! Meg vagyok győződve, hogy ön k arra a meggyőződésre fognak jönni, hogy a mi követelményeink jogosultak. Befejzem, annak a főlemlítése mellett, hogy ez a küzdelmünk akármiként végződjék, egy ki van zárva, ki van zárva annak a lehetősége, hogy mi *Magyarországgal szemben Bécs intencióit mozdítsuk elő.* (Taps a jobbközépen.)

Okuljon ebből a többi nemzetiség, tanuljon ebből hazafizágot *Polih Mihály* és csak göröcsó segítségével látható maréknyi kis pártja. De eszméljen fel Bécs is, mert láthatja, hogy a velünk barátkozó szerbjeinkre *ők soha* sem számíthatnak.

Gyáripárunk fejlődése.

Országszerte megindult az iparfejlesztés. A magyar ipar hathatós védelmére új gyárvállalatok alakulnak, melyeknek gyártmányai idővel ki fogják szorítani a külföldi cikkeket, melyekkel ma elárasztanak bennünket.

Ujvidék szerencsés fekvése, a Duna melletti volta és egyéb hatalmas előnyei szinte arra praedestinálják városunkat, hogy itt egészséges és fejlett gyáripár létesüljön. Adozatoktól sem szabad visszariadnunk, csak-hogy Ujvidékre tereljük az érdeklődőket.

A *Honi Ipar*, a magyar iparpártolás és iparfejlesztés közlönye városunk polgármesteréhez a következő beadványt intézte:

Budapest, 1907. június 17.

„Nagyságos Uram!

Közgazdasági életünknek egyik ugy anyagi, mint szellemi tekintetben legkiválóbb tényezője *textilgyárat óhajjt építeni egy millió korona kezdő befektetéssel.* A gyár gyapjuból egy, hazánkban eddig elő nem állított cikket készítené, mely az illető várost egy egész kereskedelmi ág központjává tenné. A vállalkozó, ki már az idén meg akarja kezdeni az építkezést, engem, *mint aki minden anyagi érdektől menten foglalkozom az iparfejlesztési ügyekkel*, bizott meg, hogy gyára számára alkalmas helyet keressek, azaz, hogy az előzetes tárgyalásokat megindítsam.

A vállalat *kezdetben 120 munkást foglalkoztatna*, kiknek fele nő, fele férfi; az előmunkásokat külföldről telepítené és munkáslakások építését is tervbe vette. A gyár építésének egyik főfeltétele, *a város által nyújtandó kedvezményeken kívül* a célszerű vasuti összeköttetés s hogy a felhasznált vízre vonatkozólag ne kelljen költséges furásokat eszközölni. Összesen 8—10 hold területre lenne szükség.

Teljesen hasonló körülmények között még a következő cégek biztak meg engem kép-

legényeknek, akik természetesen semmitse értenek az egész beszédből, csak azt tudják belőle, hogy az ellenséget nem úgy kell agyonütöni, ahogy ők akarják, hanem úgy, ahogyan Komorovcsák kapitány akarja. Ebbe pedig belenyugszanak. Mert nekik ugyan mindegy, hogy így vagy úgy hal-e meg az ellenség. — Magyarázatát ezzel fejezel be Komorovcsák kapitány.

— Megértettétek?, amit mondtam? A ki nem értette meg, az jelentkezzék.

Mind hűségesen rámondja, hogy megértette. Csak D. Kiss János a baptista tekinget úgy széjjel, mintha sokat nem értett volna meg a beszédből.

— Te tán nem értetted meg D. Kiss a magyarázatomat? Kérdezte tőle Komorovcsák kapitány.

— Nem értettem meg egészen, kapitány-urnak alásan jelentem. Komorovcsák kapitány ur megnevetőleg végignézte a legényt, s csak ennyit mondott neki:

— Na hallod, te nagyon nagy számár lehetsz, ha még az én beszédemet sem érted meg.

Azután őrmester ur Solyom felé fordult: — Őrmester, legyen gondja rá, hogy ez a győngelemjű ember is megtanulja, amit mondtam. Két hétig minden reggel, minden este mondassa fel vele, amit most elmagyaráztam, mert azt úgy kell tudni, mint az apostolok tudták a szentírásból.

Aztán újra lovára ült Komorovcsák kapitány, újra összeállt a század, s vig nótázás mellett indultak hazafelé. Mikor a nótázásba

viseletükkel, illetőleg új gyártelepük részére a hely kiválasztásával:

1. Ausztriának szakmájában legnagyobb cége, világcég, aki hazájában 3000 munkást foglalkoztat, hazánkban *cérnagombgyárat akar építeni.* E cikk készítése mindenütt háziipar és e cég az egyetlen, mely e cikket szab. gépeivel, gyárszerűen készítheti. A magyar vállalat kezdetben 200 leánymunkást foglalkoztatna, mely szám 500-ra lenne emelendő. A kezdő befektetés 3—400.000 korona, amelynek tetemes felemelése biztosítva van.

2. Az ország legnagyobb *csiszoló-korong gyára*, 800.000 korona alaptőkével, melyet legközelebb felemelnek, új gyárat akar építeni, új iparcikkek meghonosításával kapcsolatosan. Az építéshez rögtön hozzáfognának és kezdetben k. b. 100 munkást foglalkoztatnának. A kezdő építési befektetés minimálisan 200.000 korona.

Mindezek alapján azt a kérdést intézem Nagyságodhoz, mely kedvezményekre számíthatnának ezen elsőrangú cégek b. városában? Meg akarom jegyezni, hogy *noha formális meghatalmazásom, illetőleg megbízásom van*, jelenleg mély tisztelettel csak *semmiféle obligóra nem kötelező, előzetes információt* kérek, melynek megfelelő volta esetén hálás köszönettel szolgálak a közelebbi adatokkal, illetőleg indítjuk meg a formális tárgyalásokat.

Még csak azt vagyok bátor Nagyságod b. figyelmébe ajánlani, hogy az építkezések megkezdésének kitűzött gyors időpontja miatt az előzetes értesítés elnyerése *igen sürgős.*

Mély tisztelettel

Sugár Ottó,

a „Honi Ipar“ felelős szerkesztője, az Orsz. Iparpártoló Szövetség főtitkára a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara tagja.

A péntek délután 4 órakor tartott gazdasági bizottsági ülés a legmesszebbmenő kedvezményeket helyezte a létesítendő gyárvállalatoknak kilátásba és örvendően, ha nálunk új gyárvállalatok létesülnének és városunk gyáripárát arra a fokra fejlesztenék, amelyen lenni — mindenképen hivatva van.

HIREK.

Mikor kezdik a vágóhidat építeni? A városi tanács szerda délelőtt tartott ülésén elhatározta, miszerint kérdést intéz a *Nicholsongyárhoz*, hogy a nyolc hónap alatt felépíteni vállalkozott közbauhid építkezését mikor kezdi meg, egyben annak haladéktalan megkezdését sürgeti. A városi tanács határozata folytán *Demetrovits Vladimir dr.* főkapitány a legközelebbi napokban az érdekelteket ankétára hívja meg, mely ankétán fogja eldönteni, hogy

belefáradtak, elkezdik a füttyülést. Velük füttyül a kapitány ur is, s eközben észre sem veszik, hogy hazaérkeznek.

Csupa víz, csupa sár valamennyi. Ember, felszerelés egyaránt. Ez még nem volna baj, de nagy baj az, hogy ruhát, felszerelést rögtön tisztára kell takarítani. Olyan tündöklő tisztára, hogy a délutáni viziten hibát ne találjon benne Komorovcsák kapitány.

Mert délután meg vizitet tart a kapitány ur. Ettől irtózik legjobban a katona.

Mi a vizit?

Olyan ténykedése Komorovcsák kapitány urnak, mikor rendesen pocsékká szidja, fegyelmi büntetéssel sújtja a katonát. Megvizsgálja a szobákat, fegyvereket, ruhaneműeket, rendben van-e valamennyi.

A szobában az ágyak regláma szerint állanak-e egymás mellett, rendesen vannak-e az ágyak megvetve, nem poros-e valahol az ágy alja, s hogy előírás szerint van-e a katona ruhája az ágy feletti polcra rakva.

Nincs e a nadrág a bluz fölé téve, s nem áll-e ferdén a csákó, vagy a csákó rózsája. Gondosan megnézi az ágy alját is, s jaj annak a legénynek, akinek bakancsa orrával kifelé fordítva kandikál ki az ágy alól.

Ez már rettenetes fegyelmi vétség. Mert azt mondja előírás, hogy a bakancsok sarokkal kifelé kell az ágy alatt elhelyezve lenni, és pedig úgy, hogy se kiljebb, se beljebb ne legyen, mint az ágy oldalának szélje. Vonalzóval, zsinórral kell ezt kimérni, hogy hiba ne legyen benne.

a régi vágó felépítésén lenes vágó

Ellopo

ujvidéki rendőrség déki gépjármű ismeretlen pező és 16 ellopta. A

Sajtó

igy gyakr ad hirt a uj főkapitány a rendőrségi sít a rendővek óta

A sajtóiro Sét oly fo ket egy tudósítók főkapitány fontosabb cios rend megtörtén

Ebben is, szegedi p radságra rendőrtisz hanem a kiadnak a

Orvt

Gábor, uj 10 órakor fele kocsi kissé beb szírtén sz meg lehe

Zanbauer a helyszíri kerületi o és bekötö szállítottá támadó megett.

Halál város vol éves korá lát fia Pa Ruffy Pál

Figy

felső keré mezteti a intezetben osztályba hely, hog venni. E

Ez a egy órat. folyton h gátja ka llyenkor megeszi nál is me

Ugya mester u is sokkal Bizon jának. A gálta, me nyon és e A levele utalványt A levél i

Kedv Nagy már, hog kedves é rég beug eltörtém fizetni. K ez össze ne tudja mert kül és beugr Szer

COL

E héten Szenzác

a régi vágóhid lebontása és az új közbégőhid felépítésének ideje alatt hol legyen az ideiglenes vágóhid?

Ellopott kerékpár. *Neumann Mátyás*, ujvidéki lakos feljelentést tett az ujvidéki rendőrségnél, hogy a *Zigmund és Isai*, ujvidéki gépgyár egyik nyitott felszeréből eddig ismeretlen tettes tegnapielőtt a tulajdonát képező és 160 korona értékű *Styria* kerékpárját ellopta. A rendőrség a kerékpártolvajt keresi.

Sajtóiroda a rendőrségen. Egy, általunk így gyakran sürgetett intézmény létesítéséről ad hírt a szegedi sajtó. Baksa Lajos dr., az új főkapitány, több praktikus újítást vezet be a rendőrségen. Ezek közt az első, hogy létesíti a rendőrségi sajtóirodát, azt amit már évek óta és hasztalan sürgetett a *Határőr*. A sajtóiroda már holnap megkezdí működését oly formában, hogy a rendőri eseményeket egy könyvbe írják be s ezt a rendőri tudósítók állandóan megtekinthetik. Maga a főkapitány jegyzi be a sajtó részére kiadandó fontosabb eseményeket s utasította az inspekciós rendőrtisztviselőket is, hogy minden megtörténő dolgot e célból nyilvántartsanak. Ebben is, mint sok másban, követhetnek a szegedi példát. Mert elvégre nem nagy fáradságba kerülne, ha nálunk is az összes rendőrtisztviselők, tehát nemcsak a bünygyi, hanem a kihágási, iparügyi kapitányok is kiadnák a sajtó részére a híreket.

Orvtámadás világos nappal. *Dovjardcz Gábor*, ujvidéki bognármester hetfőn délelőtt 10 óraker társával a pirosi kapunál levő Szabó-féle kocsmából jött kifelé, amikor valaki a kissé beborozott bognármestert késsel nyakszirtén szúrta. Az orvtámadó mielőtt kilétét meg lehetett volna tudni, elmenekült. *Ifju Zanbauer Agoston* rendőrkaptány a sérültet a helyszínen kihallgatta, míg *Koda Sándor dr.* kerületi orvos a sebet több öltéssel bevarrta és bekötözte. A súlyosan sérültet a kórházba szállították. — A rendőrség a vakmerő orvtámadó kipuhatólására minden intézkedést megtett.

Halálozás. *Parcesetich Félixné*, Ujvidék város volt főispánjának özvegye kedd este 80 éves korában palicsi villájában meghalt. Halálát fia *Parcesetich László dr.* és leányai dr. *Ruffy Pálné* és *Kissy Károlyné* siratják.

Figyelmeztetés. Az ujvidéki m. kir. állami felső kereskedelmi iskola igazgatósága figyelmezteti azon szülőket, kik gyermeküket ezen intézetben beiratni szándékoznak, hogy az alsó osztályban már több éven át nincsen annyi hely, hogy a jelentkezőket mind fel lehetne venni. Ez okból célszerű a tanulókat már

június hó 30 a és július hó 3-a között beiratni, mert az ezen időben jelentkezők számára a hely biztosítva van, míg szeptember hóban már csak annyiban lehet még felvétel, a mennyiben hely marad. A most elmúlt tanévben már a szeptemberi beiratás első órájában nem volt több hely, és így a még jelentkezőket el kellett küldeni más intézetekbe, hol azonban igen gyakran már hasonló körülmények vannak.

Igazgatótanítóválasztás. Az ujvidéki izraelita hitközség iskolaszéke szerda délután 6 óraker *Wimmer Károly* elnökle alatt tartott ülésén az izraelita népiskola igazgatótanítójává *Csernyei Mór*ra leadott egy szavazat ellenében valamennyi szavazattal *Székely Salamon* tanítót választották meg. Az iskolaszék választása egy mindenképen érdemes férfúra esett, kinek érdemeit az iskolaszék csak legutóbb ismerte el, amikor ugyanis *Kubinyi Károly dr.* volt hitközségi elnök ösztöndíját egyhangulag neki juttatta. Az igazgatói állás rendszerezésére van és így a megválasztás végleges. *Székely* megválasztása nem csak sikeres és érdemekben gazdag működésének elismerése, de egyszersmind biztató garancia arra nézve is, hogy az intézet falai között otthon nyer a hazafias érzéssel párosult emberszeretet gondolata, valamint a modern szellem mellett a vallásos érzés is.

Meghívó. Az ujvidéki önkéntes tűzoltóegyesület f. évi június hó 29-én a polgári lövöldében 35. évi alakuló ünnepélyét tartja, melyre az összes tiszteletbeli és pártoló tagok, a katonai és polgári hatóságok, testületek, Ujvidék, Pétervárad és környéke tisztelt polgársága tisztelettel meghívotnak. Déli 1 óraker közös ebéd, személyenként 2 korona. Az ünnepély kedvezőtlen idő esetén is meg tartatik. Délután 4 óraker katonahangverseny. Este 7 óraker táncz. — Belépő-díj személyenként 40 fillér. Tiszteletbeli-, pártoló-, pót- és rendes tagoknak és családjaiknak szabad bemenet. A rendező bizottság

Orfeum Ujvidéken. Szombaton és vasárnap este a Mayer-szálló kitiően szellőztetett termében a jőnevű Hasch-féle orfeumtársulat fog változatos műsor mellett előadást tartani.

Leforrázott kis lány. Egy hét előtt egy *Maurits Jeréz* nevű 4 éves kis lány anyjának lakásán játszás közben forró vízzel teli dézsába esett és súlyos égési sebeket szenvedett. A leforrázott kis lány hetfőn délelőtt sebeibe belehalt. Az anyát a vigyázatlanság vagy gondatlanság vádja nem érheti, miért is *Hársányi Elemér* kir. ügyész ezügyben sem az anya, sem senki más ellen vádat nem emelt.

Lezuhant kőmives. Könnyen halálossá válható szerencsétlenség történt hetfőn délután 1/2 óraker a Ferencz József-téren épülő *Wagner-féle* ház építkezésénél. *Szekó Károly, Jób János és Pálkás János* kőmivesek az állványok lebontásával foglalkoztak, amikor az első emeleti állványok tetején voltak és azokat ép lebontották, miközben a vaskapcsokat levették és az állványdeszkákat *Pálkás Jánosnak* adták át, aki azt viszont tovább adta. *Pálkás János* olyan deszkára lépett, amelyen már vaskapocs nem volt és így a deszka a rajta álló ember súlya alatt a szerencsétlen munkással együtt a pincébe zuhant. *Pálkás* még igen szerencsésen esett. A pincében, egy pár lépésre a szerencsétlenség színhelyétől vasgerendák voltak, de *Pálkás* ezek mellé a földre zuhant és így is súlyos sérüléseket szenvedett. Balkarja kifecamodott és fején s testén zúzott sebeket kapott. *Ifju Zanbauer Agoston* renőrkaptány kihallgatta a lezuhant munkást, aki balesetéért senkit sem vádol és önként beismerte, hogy szerencsétlenségének kizárólag saját vigyázatlansága volt az okozója.

Felmentett vádlottak. Körülbelől 2 esztendőn át közös kereskedelmi üzlete volt Ujvidéken *Sztankovits Kamenkónak* és *Markovits Brankónak*. Midőn az üzletet 1906. február havában megszüntették, az ügyesség vétkes bukás miatt vádat emelt ellenük azon indokolással, hogy üzletük állásáról mérleget nem készítettek, hogy bár fizetéseképtelenségüket tudták, újabb adósságokat csináltak, végül, hogy a csődkérvény beadásának elmulasztása által egyik hitelezőjüket a többi rovására zálogjoghoz juttatták. A törvényszék *Zombory László* ügyvéd védőbeszede után a vád alul felmentette a nevezett vádlottakat, mert bebizonyosodott, hogy a vádlottaknak mérleget nem volt módjukban készíteni s hogy fizetéseképtelenségükről sem akkor, midőn új adósságokat csináltak, sem akkor, midőn egyik hitelezőjüknek zálogjogot engedtek, — nem tudtak. *Harácsnyó István* alügyész, aki a vádat képviselte, a felmentő ítéletet meglebbezte.

Te akartad Dandin György ...

— Válasz Vermes Lajosnak. —

A *Határőr* f. évi június hó 21-ikén megjelent számának hirrovatában „*Pósta—számárhátón*” címmel egy hir jelent meg, melyben el van mondva, hogy dacára annak, hogy a város tetemes áldozatot hoz a klisszai lovaspósta fenntartására, *Vermes Lajos* vaskapui postamester mégis *számárhátón* kézbesítette

— Hát te ilyen gazember vagy? Így lopod, család a te szegény édes anyádat; no ezt megemlegeted.

Bizony meg is emlegeti holta napjáig.

A kapitány ur irgalom nélkül kikötötte. Két óra hosszat állott lábujhegyen az áristom falába vert karikán felhuzva. Rettenetesen szenvedett, mert belekékült, belezördült és elájult. Ekkor egy dézsa vízzel leöntötték s mikor magához tért, újra felhuzták. A pokol minden kinját, fájdalmát átérezte, egy negyedóra alatt.

— Hazudsz-e még többet, család-e még többet édes anyádat? kérdezte tőle a kapitány ur.

A legény sirni kezdett és esküvel fogadta, hogy nem, mire Komorovcsák megbocsájtott neki s beszüntette a további torturát.

De az özvegy asszonynak levelet írt.

Megírta neki, hogy a fia haszontalan gazember, aki nem érdemi meg, hogy aggódjon miatta, nincs semmi baja és pénzre sincs szüksége. Kap minden napra hat krajcárt: Elég ez a katonának.

A haszontalan Miskának meg sok is.

És miután jól lehordotta Kolozsi Miskát, visszaküldötte az özvegy anyának az öt forintot.

Ez a vizsgálódás igénybe vesz rendszerint egy órát. S ez alatt az idő alatt ágya mellett folyton haptákban áll a katoná, s ugy hallgatja kapitány ur Komorovcsák kiabálását. Ilyenkor mindig mérges a kapitány ur. Majd megeszi az embereket. Most pedig a szokott-nál is mérgesebb.

Ugyan mi hozta annyira indulatba? Örmester ur Solyom bizonyosan tudja, mert ő is sokkal mérgesebb a szokott-nál.

Bizony nagy oka volt a kapitány ur haragjának. Amint infanterist Kolozsi ládáját vizsgálta, meg akadt a szeme egy levélfogalmazványon és egy 5 forintról szóló utalványszeleten. A levelet anyjának írta Kolozsi Mihály, az utalványt az anyjától kapta válaszkép a levélre. A levél így hangzott:

Kedves jó anyám!

Nagyon rossz élet van itt. Nem is tudom már, hogy kibirom-e? De az bizonyos, hogy ha kedves édes anyám nem nézném, bizony már rég beugrottam volna a Doppelreibe. Most eltörtém az Indiblancot és öt forintot kell érte fizetni. Kérem kedves anyám, küldje el nekem ez összeget, hogy megfizethessem, hogy meg ne tudja a kapitány ur, aki nagyon rossz ember, mert különben jóéjszakát kívánok mindenkinek és beugrok a Doppelreibe.

Szerető fia:

Kolozsi Mihály.

Ez a Kolozsi Mihály szabólegény volt otthon. Anyja pedig szegény özvegy asszony, aki mindennap megsiratja katoná fiát. Mikor ezt a levelet megkapta, hangos zokogásra fakadt sietve összeszedett minden krajcárt, szaladt vele a postára, nehogy beleölje magát szegény Miska fia a Doppelreibe.

Mit tudja az ő szegény feje, mi az az Indiblanc, meg az a Doppelreje?

Szentül meg volt győződve róla, hogy valami nagy folyó, amely dél Bosnyákországon a tengerbe szakad.

De honnan is tudta volna szegény, hogy a Doppel Reihe tulajdonképpen kettős-rend, melybe kommandó szóra ugrik bele naponkint háromszázhatvanhatszor a katoná? Ő nem volt katoná soha, boldogult ura sem volt az, német szót pedig Szt.-Andráson csak a zsidó korecsmárostól lehet hallani.

Elküldte a pénzt Miska fiának.

Erről tanuskodik az az utalvány szelet, melyet most vett kezébe Komorovcsák kapitány. Ezen arra kéri a szegény anya Miska fiát, hogy megküldi a pénzt, csak a jó Isten szerelméért bele ne ugorjon a Doppelreibe.

Rögtön abbahagyta a vizitet Komorovcsák kapitány, s elővette Kolozsi Mihályt. Ez tudta már, hogy a kapitány ur mindent tud. Szeretett volna a föld alá bujni szegényében.

COLOSSEUM PROJEKTOGRAPH

VILLAMOS SZINHÁZ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

E héten érkezik meg különvonattal. EURÓPA LEGNAGYOBB VÁLLALATA. 2000 kényelmes ülőhely. 3000 láng. Pazarfényű kivilágítás. Szenczácóls műsor. Minden másodnapon teljesen új műsor. Saját két 100 lóerejű gőzgép. Felállították a sétatér átellenében. Bővebbet a falragaszok.

a postát. Továbbá hivadással voltunk arról, hogy *Szechányi Sándor* levélhordója, — *Vermesnek* a rendőrséghez küldött feljelentése szerint, — e hó 17-én eltűnt és lapunk megjelenéséig nem tért vissza. Végül elmondtuk, hogy *Vermes Lajos* ellen, — *ki különben is fegyelmi alatt áll*, — a városi tanács az újvidéki postafőnökségnél ezek miatt panaszt emelt.

Vermes Lajos, máv. előjáró és m. kir. postamester egyik helyi lap nyíltér rovatában fent említett hírünkre válaszképpen *durva hangu nyilatkozatot* tesz közzé, melyben hírünket egész terjedelmében *valótlannak* és alaptalannak állítja.

Mi *Vermes* nyilatkozatával szemben hírünket az *utolsó beüig* fenntartjuk és állításaink igazságát le nem *tagadható* okiratokkal bizonyítjuk.

Szechányi Sándor levélhordójának eltűnéséről *Vermes Lajos* június 18-iki kelettel, 19-én iktatott feljelentést tett a rendőrségnél, kérve a levélhordó körözését. A rendőrség erről nekünk *hivatalos másolatot* adott, melynek alapján hírünket megirtuk. A másolatot 20-án d. e. kaptuk és az aznap este másnapi datummal megjelenő lapunkban közzétettük. *Vermes Lajos tudva valótlant* mond, amikor azt állítja, hogy nekünk tudomásunk volt a levélhordó megkerüléséről. Hisz az erre vonatkozó és 19-én kelt jelentése csak 20-án délután érkezett a rendőrséghez, tehát lapunk megjelenése után.

A város évi 600 koronát fizet a klisszai pósta kézbesítéséért. Miután *Vermes* a városi levélhordót, akinek a város a kézbesítés céljaira lovat és kocsit adott, „kimarta,” a városi tanács jun. 28-án 128/1906./13040. kig. 1906. sz. közgyűlési határozatával kimondotta, hogy miután a „klisszai küldőncjárnak *lovasjárattá* való átalakítása sürgős szükségét képez, a város közönsége kötelezi magát a Vaskapu pályaudvaron működő postahivatal által a csenyei és klisszai szállásokra fenntartott kézbesítő és gyűjtőjáratnak *lovasküldőncjárná* való átalakítása esetén az ennek fenntartásával járó költségekhez a megkezdési határidőtől számítandó *tíz even keresztül évi hatszáz koroná*va hozzájárulni.”

Ezt a határozatot a jegyzőkönyvből *szó szerint* irtuk ki. Tehát *Vermes Lajos* itt is *tudva valótlant* állított.

Még csak egyet. *Vermes Lajos* nyilatkozatában „*legnagyobb valótlanság*”-nak „*és alávaló rágalom*”-nak minősít a *Határőr* azt az állítását, hogy „*Vermes Lajos* fegyelmi alatt áll.”

Vermes itt is *tudva valótlant* mond.

Silics József újvidéki szállási lakos és minegy 50 társa ezévi április hó 14-én panaszt tett Újvidék város tanácsánál, hogy *Vermes Lajos Silics József* nevére postautalványon érkezett *198 koronát* a kézhezvételtől számított *három hét múlva* kézbesítette a címzettnek és amikor a címzett türelmét vesztve pénzét sürgette, azt felelte: „*most nincs pénz, muszáj várnod*”. *Létics Luka és Pejics György* szállási lakosok is 3-4 hét múlva kapták meg a *postautalványon* érkezett pénzüket. *Ruzsics Dusan* tanító címére érkezett sürgőnyt csak *20 órával* később kézbesítette, míg *Létics Milósnak* Zsablyáról érkezett táviratát *25 órával* utóbb adta át. *Silics István* 3 hétig várta a *három hét óta* elfekvő *ajánlott* levelek kézbesítését. És így tovább.

Erre a feljelentésre a városi tanács 6157/kg./1907. sz. a. határozattal a temesvári postaiszolgálatnak a következőket írta:

„A városi tanács ezen bajokon mindenféle módon akart segíteni. *Krsztics Milán* volt levélhordót *nyolcvan* korona havi bér mellett felfogadta a postaszolgálat teljesítésére. De ezt az embert *Vermes kimarta* csak azért, hogy ezen embernek *járandóságai* ből *magának anyagi hasznot* biztosítson”.

Erre a temesvári pósta és távirda igazgatóság a következő választ küldte:

„M. kir. pósta és távirda igazgatóság.
Temesvár 14192/907. sz.

Újvidék szab. kir. város tekintetes tanácsának.
Újvidék.

F. évi április hó 14-én kelt 62, 5248, 6157, 6174/kig. 1907. számú átiratára való

hivatkozással értesitem, hogy *Vermes Lajos* Vaskapu állomáselőjáró ellen, *szolgálati mulasztásai* miatt a *fegyelmet megelőző* vizsgálatot elrendeltem s annak megejtésével *Tibor Mihály*, pósta- és távirda felügyelőt, az újvidéki l. számú pósta és távirda hivatal főnökét biztam meg.

Temesvár, 1907. április 25.
Petheő,
kir. pósta és távirda főigazgató s. k.

Tehát nem mi hazudtunk, hanem *Vermes Lajos* mondott *tudva valótlant*. Igenis fegyelmi alatt áll és ezügyben *július 4-én* lesz az újvidéki postafőnökségnél a tanukihallgatás.

Mint hogy ezek után alapos aggályunk van, hogy *Vermes Lajos* a „*törvényes birói uton leendő megtorlásáért megiettem a szükséges lépések*” kijelentése csak frázis marad és így azt hisszük, hogy a bejelentett, de soha meg nem indított *sajtóperek* számát fogja egygyel szaporítani akarni, — mi *Vermes Lajos* ellen *sajtó utján elkövetett rágalomzás* miatt a *büntető feljelentést haladéktalanul meg fogjuk tenni* és ekkor *Vermes Lajosnak* be fogjuk bizonyítani, hogy nyilatkozata *eljéjtől végig hazugság*.

Mindezek elmondására *Vermes Lajos* kényszerített bennünket. Nem mi akartuk. „Te akartad *Dandin György* . . .”

Politikai főmunkatárs: *Kalmár Antal* dr.
Felelős szerkesztő: *Mayer József*.
Társ szerkesztő: *Medvetzky Imre* dr.

Egy szép üzleti berendezés

eladó, igen alkalmas Manufactur — rövidáru vagy vasszakmához. A berendezés áll: 3 drb. pult á 4 mtr. fiókokkal körülbelül 20 mtr. stellagé, 2 drb. luster pr. 2 égő, megtekinthető naponta:
Futaki-utca 7. sz. 3—3.

Simonyi Mihály,

kőműves- és ácsmester, építési vállalkozó.
Újvidék,

Damjanich-utca 10. szám.

Elvállal mindennemű építési szakmába vágó munkát, valamint új épületek építését és régi épületek újjá való tatarozását legjutányosabb árak mellett. 8—3.

Répa-Mag

óvári, obendorfi. ékendorg javított óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely és kora amerikai lófogu tengerik Karós és törpe babok. Gyorsfejlődési Poland china

Magyar-bikák

kan-malacok, Pekingi gácsérok. Lámpanélküli költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-, fehér és fekete Orpington toljásokra előjegyzéseket elfogad

gróf TELEKI ÁRVÉD
drassói uradalmi intézősége. u. p. Koczsa.



GRAND HOTEL MAYER

UJVIDÉK.
I. rendű szálloda.

Nyomatott Hirschenhauser Benő könyvnyomdájában Újvidéken.

Dr. KALMÁR ANTAL kétszer elkobzott könyve.

Az átdolgozott, a nemzeti küzdelem aktuális közjogával és tanulságaival bővített harmadik kiadás, nagy 8° alakban, ötszáz oldalyn legközelebb jelenik meg

ÁRA 10.— KORONA.

A megrendelések és előfizetési pénzek szerző címére BUDAPESTEN, RADIKÁLIS 48 szerkesztősége, küldendők. Gyűjtőknek 10 előfizető után tiszteletpéldány jár.

Ugyanott hapható: „A király közjogi felvilágosítása” is. Ára 1 koron.

A két első kiadás bécsi máglyára került és csak a harmadik bővített kiadás indulhat országos útjára — a következő ajánlatokkal:

„Szerzőnek teljesen igaza van”, írta a könyvről *Kossuth Ferenc*; — „A magyar nemzet közjogi bibliája lesz ez a könyv”, mondotta *Eötvös Károly*; — „A magyar irodalomban még nem jelent meg könyv, mely egy rakáson annyi nemzeti igazságot tartalmazott volna”, jegyezte meg róla *Bánffy Dezső*; — „Nemzeti felbuzdulásunk tudományos előkészítője”, írta vezércikkben *Bartha Miklós*; — „Mint az enciklopedisták könyve a nagy francia forradalmat, úgy előzte meg ez a könyv a nemzeti jogokért folyó küzdelmet”, mondotta *Kock János*; — „Engem *Beöthy Ákos* könyve tett 48-assá, *Kalmár Antal* könyve pedig obstrukcionistaává és mondhatom, hogy, az obstrukció sokat táplálkozott ebből a könyvből” nyilatkozott róla *Lengyel Zoltán*.

Egy teljesen berendezett

VAJGYÁR

30 drb. különféle kannával jutányos áron szabad kézből eladó.

Fischer Lipótnál,

3—1. Futtaki-utca 49.

645. szám.

vegr. 1907.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. törvényszéknek 1907. évi 7144. számú végzése következtében *Dr. Kohn Károly* ügyvéd által képviselt *Schwarz Testvérek* cég javára *Reich Jakab*, *Reich Emilia* és *Reich Ferenc* ellen 640 kor. 69 fillér s jár. erejéig 1907 évi május hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2100 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: egy 4 lóerejű cséplőszekrény nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az újvidéki kir. járásbíró-ság 1097. évi V. 805/2 számú végzése folytán 510 kor. 68 fillér, tőkekövetelés, hátralék ennek 1905. évi december hó 15-iki napjától 6% kamatai, 1/2% váltódíj erejéig. Újvidéken alperesnek lakásán leendő megtartására 1907. évi július hó 4-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükséges esetén beosáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Újvidéken, 1907. évi június hó 20.

Horváth Gusztáv,
kir. bir. végrehajtó.